

A kerületi pénztárak a munkásbiztosítás fennállásának első 10 esztendejében csaknem kizárólag a törvény 50 §-ában felsorolt segélyek kiszolgáltatására, nevezetesen az ingyen orvosi gyógykezelésre, szülés esetén szülészeti támogatásra, gyógyszerekre, fürdőkre, gyógyvizekre, gyógyászati segédeszközökre (szemüveg, műláb, stb.) táppénzre, gyermekágyi és temetkezési segélyre, valamint a biztosítottal közös háztartásban élő és keresettel nem bíró nem biztosított családtagok részére orvosi kezelésre, gyógyszerekre és a szükséges gyógyászati segédeszközökre, valamint a szülészeti támogatásra szorítottak.

A fenti betegségi segélyek kiszolgáltatásával a pénztár korántsem töltötte be hivatását. Az országos munkásbetegséggyógyító és balesetbiztosító pénztár kezdeményezésére a pénztárak újabban *felvették a harcot a népbetegségek leküzdésére*. A születések száma általában nagy mértékben csökken, míg a halálozásoké emelkedik. A születések számának csökkenése és a halálozások számának emelkedése azonban aránytalanul nagyobb a gyári és ipari munkáságnál. A szegedi pénztár szülészeti díj címén 1913. évben 480 születés után 2388 kor. 40 fillért, 1915. háborús évben már csak 194 születés után 966 kor. 30 fillért, 1916. évben 91 születés után 459 koronát és a f. év első felében 37 születés után 180 kor. 80 fillért fizetett ki. Tapasztalatunk szerint a pénztári tagoknak körülbelül 20%-ka nem jelentkezik a szülészeti segély felvételére. Ha tehát a pénztár átlagos évi taglétszámát vesszük alapul, 10.000 gyári, ipari és kereskedelmi alkalmazottra 1913. évben, mintegy 450, 1915-ben 230, 1916-ban 109 és végül 1917. első felében 43 születés esik, természetesen az országos átlag is megegyezik ezzel. A helyzet rendkívül súlyos voltát felismerve a *Stefánia-szövetséggel* karöltve kezdünk meg a *csecsemővédelem* nehez, de eredményes munkáját. Az ország munkásbiztosító pénztárainál már egész sorozata működik a csecsemőgondozó intézeteknek, ambulans anyák és csecsemők kezelésére és ezen dispeanserek az elért eredmények után itélve a magyar népesedési politika legkiválóbb szerveinek bizonyultak. Különös jelentősége az intézménynek, hogy a dispeanserben jelentkezők

gázott. De mindjárt ismét feszesre húzta ki magát, homlokát összeráncolta, a fizetőért kiabált és még mielőtt feleszméltem volna, vadul megszorította a kezemet és sietve távozott a kávéházból. Három nap múlva visszautazott Prágába és sok furcsa véleményt hagyott maga után.

Közel két év múlt el azóta. A háboru tovább dühöngött, a sok fájdalom, a nélkülözés, baj és nyomoruság fásulttá tette az embereket. Már rég elfeledkeztem Fodorról és életének különös epizódjáról. Kint sétáltam a folyó partján és érdeklődve néztem egy gőzhajó indulását, mikor néhány lépésről örömteljes kiáltozást hallok. Fodor jött felém. karján egy szőke, karsu bájos asszonykával...

— Elza, — gondoltam magamban.

Odasiettem és Fodor büszkén mondta:

— Bemutatom a feleségemet, — már tud magyarul.

Az asszonyka ijedten szólott:

— Én Fodorné vagyok.

— Most pedig gyere velünk, — vette át ismét Fodor a szót, — tegnap érkezünk és meg akarom mutatni Annának a várost.

— Hát nem az Elza, — szalad ki a számon meggondolatlanul a tapintatlan megjegyzés. De Fodor nem jött zavarba.

— Tudod, hiába próbáltam, nem birtam sokáig oroszlánszivű lenni, aztán végre is megszerettem Elza hugát, Annát, aki szelid, hozzámvaló, jó kis leány volt.

Fodornél ekkor elpirult és sugott valamit az urának. Fodor a kezéhez hajolt, megcsókolta, aztán vidáman nevetve mondta:

— Most menjünk át a hidon, megmutatom feleségemnek a rózsaligetet. ahol azok a vad, oroszlánszivű magyarok — nyaralni szoktak.

pénztári tagságra való tekintet nélkül engedélyeztetnek és az odahozott csecsemők nemcsak ingyen orvosi kezelésben és gyógyszerben, hanem tápszerekben is részesülnek, hozzátartozóik pedig az ápolásra és táplálásra vonatkozó utasításokkal is ellátatnak és részükre a Stefánia-szövetség és a belügyminiszter által kiadott füzetek is estről-esetre rendelkezésekre bocsájtatnak.

A jövő nemzedék megmentésének egy másik ágát a tüdővész, harmadikat az alkoholizmus s negyediket a venerikus betegségek elleni küzdelem képezi.

A tuberkulozis nálunk Magyarországon a legaktuálisabb közegészségügyi kérdés, mely a háboru közvetlen és közvetett kihatásai révén az eddiginél is mindinkább elterjedő s ezideig nem rendelkezhetünk a betegség leküzdésére szükséges, említésre méltó eszközökkel. A munkásbiztosítás e téren is magához ragadta a vezető szerepet, de természetesen nem rendelkezik elegendő anyagi eszközökkel ahhoz, hogy tüdővész elleni küzdelmet teljesen magára vállalja. Az országos pénztár most állítja fel Pöstyénben hatalmas tüdőbeteg-szanatóriumát, a budapesti pénztár tüdőbeteg gondozók egész sorozatát megvalósította, nekünk szegedieknek, hol a tüdőbetegek száma aránytalanul nagyobb mint bárhol az országban, a lehető legsürgősebben meg kell alkotnunk a tüdőbeteg-dispeanert és felállítani itt helyben egy sanatóriumot. A szegedi társadalom áldozatkészsége remélni engedi ennek rövid időn belüli megvalósítását.

Eredményteljes munkát végeznek a pénztárak rendelőintézeteinek venerikus osztályai. De ugy ez, mint a népbetegségek negyedik ága, az alkoholizmus elleni küzdelem a közeljövő leggyorsabban megoldandó feladatát képezi.

A népbetegségek leküzdésének céljaira szolgáló intézményeket a munkásbiztosítás saját anyagi erejének általános mozgosítása sem teremtheti meg. De ez nem is csak a munkásbiztosításra, hanem az egész nemzetre háruló feladat. A magyar társadalomnak, elsősorban Szeged társadalmának és hatóságának, különösen a háboruban annyiszor tanujelét mutató páratlan áldozatkészsége remélnünk engedi ezen intézmények mielőbbi megvalósítását.

Dr. Holló Jenő.

A NŐK VÁLASZTÓJOGA

egyhangulag a

DIANA

puder és krém mellett nyilatkozik meg, mert e két szer a női szépség egyedüli biztosítója.

Próbadoboz kor. 1 —

Nagy doboz „ 2.50

Mindenütt kapható!

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Iskolahegedűkben, valamint az összes hangszerekben és alkatrészekben

Babós Sándor hangszerkészítő,
SZEGED,
Iskola-utca 8. — Szolid árak.

HIREK

OCOO

Havibúcsú.

Régebben öles riportokat irtak az ujságírók Haviboldogasszony-napján az ugynevezett *Havibúcsuról*, megírták azt is, hogy hány öregasszony következett el az egyház szent lobogója alatt innen is, amonnan is, továbbá, hogy hányan vettek teljes búcsut az alsóvárosi Mátyás-templom boltíves folyosóján felállított bünbánó sekrestyék előtt. Szép és érdekes etnográfiai képek sorakoztak a borigisszal szedett cikkek hosszú hasábjain s fölsírt bennük a lélek, mely a Mária-imádás nemes processzusában találja meg az üdvözítő vigaszt.

Ma már lassankint eltűnnek ezek az érdekes riportok s mindössze pár sorra zsugorodnak össze, mert ezzel tartozik az ujság nem csak az olvasónak, hanem magának a városnak is, mely a havibúcsut *fogadalmi ünnepévé* avatta az 1879-iki árvíz-katasztrófa szomorú emlékezetére.

A szegedi haviboldogasszony-napi búcsu holnap, vasárnap, megy végbe alsóvárosban a katolikus egyház szokott szertartása mellett. Hogy talán nem lesz olyan népes, amit a mai hetivásáros nap forgalmáról is következtetni lehet, annak egyedüli oka a háboru s az ezzel járó gyász és szomorúság. Ma, a vérzivatar negyedik esztendejében nincs olyan ház, ahol ne ülne emléket a halál... A könny és a bánat visszatartja az embereket mindentől, még a lelkivigasztalódástól is. A vérző szív ilyenkor szívesebben temetkezik bele a gyász gyötrő fájdalomába és hagyja, hadd hulljon a könny, a bánat harmatosöppje... Az emberek tehát a vallás szent jelvényei alatt nem fognak olyan tömegesen jönni a közeli falukból és városokból, hogy a *fekete Mária* sokszázados képe előtt vigaszt könyörögjenek és erőt merítsenek a szent misztikumából, ám azért az egyház tiszteletreméltó, díszes szolgálói ugyanolyan fénynyel, áhítattal fognak az Egek urához folyamodni, mint máskor, más esztendőben, amikor Szeged fölvirágzásáért, naggyá fejlődéséért, az elemektől való megoltalmazásáért s a népek lelki-jóvoltáért, a bünöktől való megtisztulásáért imádkoznak buzgón, velünk együtt.

Az ideai havibúcsu egyházi jelentősége mellett meglehetősen lehangoltnak ígérkezik. A népek szórakozására sem lesznek kéznél a hangos, sokatígérő vásárosok és komédiások, a dultjánokból is halkabban száll ki a hang, mert fekete gyászfátyolként lebeg mindenben a háboru lesújtó hangulata.

Mégis emlékeznünk kell.

A *fekete Mária* a török hódoltság idejében moesárba került, ott volt eltemetve sok-sok esztendőig s mikor reátaláltak, olyan csudaszép volt, mint azelőtt, csak amikor visszakerült az oltár fölé — a legenda szerint — egyik szeméből könny szivárgott le, ma is fénylően esordul a fekete arcon végig — az emberiség bünének megváltásáért.

S ehez a fekete Máriához fordult 1883-ban a város törvényhatósága is, amikor a közgyűlésen hozott határozatával kimondotta, hogy ez az ünnep Szeged fogadalmi ünnepe lesz egyszersmind, amelyen meg kell jelenni a ma-